

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ
ПОЛОНІЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕНСТОХОВІ
ІНСТИТУТ СХОДОЗНАВСТВА ІМЕНІ А.Ю. КРИМСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ЦЕНТР УКРАЇНСЬКО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

КРИМ – ЦЕ УКРАЇНА: СТРАТЕГІЯ ДЕОКУПАЦІЇ ТА РЕІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник матеріалів Міжнародного науково-практичного
круглого столу з нагоди Дня спротиву окупації
Автономної Республіки Крим та міста Севастополя**

24 лютого 2023 року
м. Одеса

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 341.38:341.223.2(477.75)
К82

Організаційний комітет:

Дмитро Володимирович Швець – ректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент, полковник поліції (голова організаційного комітету);

Максим Вікторович Корнієнко – проректор Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції (заступник голови організаційного комітету);

Борис Володимирович Бабін – д.ю.н., професор, експерт Асоціації Реінтеграції Криму, професор Національного авіаційного університету;

Лілія Георгіївна Матвеева – завідувач кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції (заступник голови організаційного комітету);

Віктор Олексійович Кіктенко – директор Інституту сходознавства імені А.Ю. Кримського НАН України, доктор філософських наук, старший науковий співробітник (заступник голови організаційного комітету);

Анджей Криноский – ректор Полонійної академії в Ченстохові, доктор філософії, доктор богослов'я, гоноріс кауза, професор;

Ігор Йосифович Магновський – професор кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Лідія Борисівна Тарасенко – професор кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат історичних наук, доцент;

Костянтин Євгенович Пальшков – доцент кафедри теорії та історії держави і права Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат політичних наук, доцент

Матеріали видано в авторській редакції.

К82 **Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції** : матеріали Міжнародного науково-практичного круглого столу (м. Одеса, 24 лютого 2023 року). – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. – 322 с.

ISBN 978-617-8263-10-2

Збірник матеріалів міжнародного науково-практичного круглого столу «Крим – це Україна: стратегія деокупації та реінтеграції» з нагоди Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, що відбувся 24 лютого 2023 року в Одеському державному університеті внутрішніх справ.

УДК 341.38:341.223.2(477.75)

ISBN 978-617-8263-10-2

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2023

Бабенко А.М.

*доктор юридичних наук, професор
в.о. директора інституту права та безпеки ОДУВС*

Джелілова М.А.

*начальник головного управління з питань деокупації
та реінтеграції Автономної Республіки Крим
та інших тимчасово окупованих територій України
Директорату стратегічного планування та європейської інтеграції
МВС України*

АВТОНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ: НАСЛІДКИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПО ДЕОКУПАЦІЇ

Нагадаємо, що відповідно до ст. 133 Конституції України систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села. До території нашої країни належать: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Донецька Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Івано-Франківська, Чернігівська, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Черкаська, Хмельницька та області. Сюди ж також відносяться міста Київ та Севастополь [1]. Саме у такому складі територію нашої країни визнано за міжнародними договорами в усьому світі.

У березні 2014 року АР Крим за допомогою незаконних організованих злочинних угруповань була анексована Російською Федерацією. 16 березня 2014 р. у АР Крим був проведений «референдум» о приєднанні цієї території до Російської Федерації. Такі дії є незаконними, оскільки суперечить діючому міжнародному праву. У Херсоні з 17 травня 2014 р. розміщено представництво Президента України у АР Крим, яке де-юре здійснює свої функції по законодавству України. 17 червня 2014 р. Кабміном України була створена Державна служба з питань Криму, Севастополя і тимчасово переміщених осіб. Держслужбу створено як центральний орган виконавчої

влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабміном. 22 жовтня 2014 року її було змінено назву на Державну службу з питань Криму і Севастополя, у а 2016 р. вона об'єднана з Державним агентством з питань відновлення Донбасу і Міністерством тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб.

27 травня 2014 р. Генеральна Ассамблея ООН прийняла резолюцію 68/262, у якій заявлено, що референдум, проведений у Автономній Республіці Крим у м. Севастополь 16 березня 2014 р. не має законної сили і не може бути основою для будь-якої зміни статуту АР Крим або м. Севастополь.

В результаті спланованого та організованого РФ збройного захоплення АР Крим, Україна тимчасово втратила 4,3% своєї території, майже 5% населення країни тимчасово було позбавлене юрисдикції нашої країни. Україна щорічно втрачає 3% від свого валового внутрішнього продукту, майже 4% сільськогосподарської продукції, понад 4% основних засобів виробництва, 2,5% доходів від виробництва промислової продукції, понад 4% інвестиції в економіку країни. І хоча у відсотках ці показники можуть здаватися незначними, у доларовому еквівалентні для країни це щорічні мільярдні збитки [2, с. 311–315]. Крім цього Україна тимчасово стала позбавленою доступу до мінерально-сировинних ресурсів: залізної руди (у Керчі), граніту, мармуру, керамзитової сировини (Кримські гори), піску для виробництва скла, сировини для виробництва стінових блоків. Значні економічні та ресурсні втрати Україна потерпає від захоплених РФ на території АР Криму значних запасів нафти, газу та конденсату, а це – понад 50 перспективних нафтових і газових родовищ, залізної руди та важких металів. Поміж це, важко оцінити збитки від тимчасово захоплених земельних сільськогосподарських угідь, які щорічно давали Україні понад 5,5% різноманітної, в тому числі, і експортної сільськогосподарської продукції. Сюди також треба віднести збитки від рибодобувної продукції. Крім морського рибодобування цей сектор у АР Криму включав в себе отримання доходів від вилову риби з понад 70 озер та 1400 ставків. Українські громадяни потерпають від позбавлення можливості для відпочинку та оздоровлення на унікальних оздоровчих курортах Ялти,

Алушти, Гурзуфу, Місхору, Сімеїзу, Євпаторії, Сак і т. д. Поміж це істотні збитки економіці країни завдані захопленням у АР Криму об'єктів з виготовлення будівельних матеріалів, а також харчової, легкої, судноремонтної, хімічної, агротехнічної і т. д. промисловості [3, с. 449–467; 4; 5; 6; 7; 8; 9].

Сюди ж потрібно додати величезну кількість інфраструктурних та рекреаційних об'єктів, курортних центрів та закладів відпочинку, які щорічно надавали значних прибутків країні, були істотним внеском у розвиток країни та регіону.

За прогнозами західних експертів, визвольна війна України проти загарбників має тенденції до повного відновлення територіальної цілісності та суверенітету нашої країни, в тому числі і АР Крим впродовж 2023 року. Перспективи де окупації захоплених РФ територій, в тому числі і АР Крим вже сьогодні обумовлюють необхідність планування ряду стратегічних рішень. Вважаємо, що враховуючи регіональні особливості географічного, кліматичного, демографічного, економічного і соціального характеру АР Крим, вже сьогодні необхідно розпочати підготовку управлінського кадрового потенціалу, який би мав здібності на навички роботи в нових, постдеокупаційних умовах АР Крим. Потребує налагодження специфічної підготовки працівників правоохоронних органах з набором компетенцій з особливостями роботи у регіонах морського, гірського та курортного типу (тут провідна роль відводиться Одеському державному університету внутрішніх справ). Враховуючи, що населення Криму майже дев'ять років провело в окупації, нашій країні необхідно підготувати ряд проектів нормативних актів з відновлення суверенітету над визволеними територіями та розробити алгоритми дій з різними категоріями осіб, які перебували в окупації; потрібно адекватно оцінювати ризики, з якими ми можемо зіштовхнутися, а це, насамперед, – це прогнозоване протистояння українській владі з боку організованої та загально кримінальної злочинності, транскордонної наркозлочинності, агресивні прояви з боку зрадників, колаборантів та глорификантів, а також з боку окремих диверсійних та озброєних злочинних елементів. Варто також готуватися до підготовки управлінських та наукових кадрових резервів, а також

фахівців з підготовки психологів, поліцейських, працівників юстиції, прокуратури, Суду, СБУ, державних службовців, яких в оперативному порядку після звільнення територій можна буде долучити до роботи в АР Крим. Варто пам'ятати, що заходи з майбутньої реінтеграції окупованих територій вже сьогодні мають носити цілісний, системний та плановий характер.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (зі змін. від 07 лютого 2019 року, N 2680-VIII). Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Лишиленко В.І. Регіональна економіка : підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 384 с.
3. Манів З.О. Регіональна економіка : навчальний посібник. Львів : Магнолія-2006, 2011. 638 с.
4. Бабенко А.Н. Криминологическая обстановка в регионах: понятие, характеристика, значение для борьбы с преступностью. *Leges și Viața*. 2014. № 8/3(272). С. 3–7.
5. Бабенко А.М. Регіональна злочинність в Україні: закономірності, детермінація та запобігання : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2015. 37 с.
6. Бабенко А.М. Регіональні особливості злочинності у містах та сільських районах Запорізької, Дніпропетровської та Харківської областей. *Питання боротьби зі злочинністю* : зб. наук. пр. / редкол.: В.І. Борисов та ін. Харків : Право, 2018. С. 42–60.
7. Бабенко А.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір : монографія. Одеса : ОДУВС, 2014. 416 с.
8. Бабенко А.М. Регіональна злочинність в Україні: закономірності, детермінація та запобігання : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Запоріжжя, 2015. 515 с.
9. Бабенко А.М. Територіально-просторовий аналіз злочинності у населених пунктах Одеської області. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2017. № 2(9). URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/11_Babenco.pdf

ЗМІСТ

Вітальне (вступне) слово	3
<i>Албул Сергій Володимирович</i> Напрями оперативного-розшукового документування фактів колабораційної діяльності під час деокупації Автономної Республіки Крим	5
<i>Бабенко А.М., Джелілова М.А.</i> Автономна Республіка Крим: наслідки організованої збройної агресії на півдні України та перспективи по деокупації	10
<i>Бабін Борис Володимирович</i> Європейський суд з прав людини та окупований Крим	14
<i>Балтаджи П.М.</i> Діалог як інструмент побудови соціального миру	18
<i>Березовенко Любов Сергіївна, Сокурєнко Віталій Валерійович</i> Окремі проблеми реінтеграції Криму в сфері освіти	21
<i>Бондаренко Інна Вадимівна</i> Інноваційне розуміння сутності, співвідношення та меж оприлюднення достовірних і недостовірних відомостей у контексті стратегії деокупаційних та реінтеграційних процесів	24
<i>Васильєв Станіслав Валерійович</i> Правовий статус і завдання консультативної ради з питань деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим	29
<i>Виганяйло Світлана Миколаївна</i> Інформаційні технології чат-бот у дослідженні соціальних явищ	32
<i>Горбачук В.М., Сулейманов С.-Б., Батіг Л.О.</i> Від Ялти до Кримської платформи	37
<i>Гулак Олена Вавилівна, Ярмоленко Юлія Володимирівна</i> Загрози експорту української агропродукції в умовах війни як передумова світової продовольчої кризи	42